

TOÁN ỨNG DỤNG VÀ THỐNG KÊ

BÀI TẬP TUẦN 2

Lớp: 19TN
Họ tên: Nguyễn Đại Nghĩa
MSSV: 19120735

Yêu cầu:

Bài 1: Chứng minh định lý của tiến trình Gram – Schmidt:

a/ Gọi $S = \{u_1, u_2, \dots, u_k\}$ là một tập trực giao trong \mathbb{R}^n . Chứng minh rằng $\forall v \in \mathbb{R}^n$ đặt

$$u_{k+1} = v - \frac{\langle v, u_1 \rangle}{\|u_1\|^2} u_1 - \frac{\langle v, u_2 \rangle}{\|u_2\|^2} u_2 - \dots - \frac{\langle v, u_k \rangle}{\|u_k\|^2} u_k \quad (*)$$

$$\text{Thì } \langle u_{k+1}, u_i \rangle = 0 \quad \forall 1 \leq i \leq k$$

b/ (Em có sửa lại đề) Với u_{k+1} ở (*) thỏa $u_{k+1} = \vec{0}$ thì $S^N = \{u_1, u_2, \dots, u_k, v\}$ phụ thuộc tuyến tính

Bài 2: Trực giao hóa các tập hợp

a/ $S_1 = \{u_1 = (1, 0, 1), u_2 = (1, 1, 0)\}$

b/ $S_2 = \{u_1 = (-1, 1, -1, 1), u_2 = (-1, 3, -1, 3), u_3 = (0, 2, 0, 2)\}$

c/ $S_3 = \{u_1 = (1, 1, 1), u_2 = (0, 1, 1), u_3 = (0, 0, 1)\}$

Bài 3: Viết mã giả cho tiến trình Gram - Schmidt

Bài làm:

Bài 1:

a/ Ta có $u_{k+1} = v - \frac{\langle v, u_1 \rangle}{\|u_1\|^2} u_1 - \frac{\langle v, u_2 \rangle}{\|u_2\|^2} u_2 - \dots - \frac{\langle v, u_k \rangle}{\|u_k\|^2} u_k$

Xét tích vô hướng $\langle u_{k+1}, u_i \rangle$. Không mất tính tổng quát, chọn $i = 1$ ta có

$$\langle u_{k+1}, u_1 \rangle = \langle v, u_1 \rangle - \frac{\langle v, u_1 \rangle}{\|u_1\|^2} \langle u_1, u_1 \rangle - \sum_{j=2}^k \frac{\langle v, u_j \rangle}{\|u_j\|^2} \langle u_1, u_j \rangle \quad (1)$$

Mặt khác $\langle u_1, u_1 \rangle = \|u_1\|^2$ và $\langle u_i, u_j \rangle = 0 \quad \forall j \leq k, j \neq i$ (do S là tập trực giao) (2)

Từ (1) và (2) suy ra $\langle u_{k+1}, u_1 \rangle = 0$

Chứng minh tương tự cho mọi i từ 1 tới k ta có điều phải chứng minh

b/ Dễ thấy nếu $u_{k+1} = \vec{0}$ thì từ (*) suy ra $v = \frac{\langle v, u_1 \rangle}{\|u_1\|^2} u_1 + \frac{\langle v, u_2 \rangle}{\|u_2\|^2} u_2 + \dots + \frac{\langle v, u_k \rangle}{\|u_k\|^2} u_k$

Suy ra $S^N = \{u_1, u_2, \dots, u_k, v\}$ phụ thuộc tuyến tính (đpcm)

Bài 2:

a/ $S_1 = \{u_1 = (1, 0, 1), u_2 = (1, 1, 0)\}$

Gọi $V_1 = \{v_1, v_2\}$ là một cơ sở trực giao của S_1 . Thực hiện tiến trình Gram – Schmidt

Bước 1: $v_1 = u_1 = (1, 0, 1)$

Bước 2: $v_2 = u_2 - \frac{\langle u_2, v_1 \rangle}{\|v_1\|^2} v_1 = (1, 1, 0) - \frac{1}{2}(1, 0, 1) = \left(\frac{1}{2}, 1, \frac{-1}{2}\right)$

Vậy $V_1 = \left\{v_1 = (1, 0, 1), v_2 = \left(\frac{1}{2}, 1, \frac{-1}{2}\right)\right\}$ là một cơ sở trực giao của S_1

b/ $S_2 = \{u_1 = (-1, 1, -1, 1), u_2 = (-1, 3, -1, 3), u_3 = (0, 2, 0, 2)\}$

Gọi $V_2 = \{v_1, v_2, v_3\}$ là một cơ sở trực giao của S_2 . Thực hiện tiến trình Gram – Schmidt

Bước 1: $v_1 = u_1 = (-1, 1, -1, 1)$

Bước 2: $v_2 = u_2 - \frac{\langle u_2, v_1 \rangle}{\|v_1\|^2} v_1 = (-1, 3, -1, 3) - \frac{8}{4}(-1, 1, -1, 1) = (1, 1, 1, 1)$

Bước 3: $v_3 = u_3 - \frac{\langle u_3, v_1 \rangle}{\|v_1\|^2} v_1 - \frac{\langle u_3, v_2 \rangle}{\|v_2\|^2} v_2 = (0, 2, 0, 2) - \frac{4}{4}(-1, 1, -1, 1) - \frac{4}{4}(1, 1, 1, 1) = (0, 0, 0, 0)$

Vì $v_3 = (0, 0, 0, 0)$ nên S_2 không là một cơ sở (S_2 phụ thuộc tuyến tính)

$$c/ S_3 = \{u_1 = (1,1,1), u_2 = (0,1,1), u_3 = (0,0,1)\}$$

Gọi $V_3 = \{v_1, v_2, v_3\}$ là một cơ sở trực giao của S_3 . Thực hiện tiến trình Gram – Schmidt

$$\text{Bước 1: } v_1 = u_1 = (1,1,1)$$

$$\text{Bước 2: } v_2 = u_2 - \frac{\langle u_2, v_1 \rangle}{\|v_1\|^2} v_1 = (0,1,1) - \frac{2}{3}(1,1,1) = \left(-\frac{2}{3}, \frac{1}{3}, \frac{1}{3}\right)$$

$$\text{Bước 3: } v_3 = u_3 - \frac{\langle u_3, v_1 \rangle}{\|v_1\|^2} v_1 - \frac{\langle u_3, v_2 \rangle}{\|v_2\|^2} v_2 = (0,0,1) - \frac{1}{3}(1,1,1) - \frac{1/3}{2/3} \left(-\frac{2}{3}, \frac{1}{3}, \frac{1}{3}\right) = \left(0, \frac{-1}{2}, \frac{1}{2}\right)$$

$$\text{Vậy } V_3 = \left\{ v_1 = (1,1,1), v_2 = \left(-\frac{2}{3}, \frac{1}{3}, \frac{1}{3}\right), v_3 = \left(0, \frac{-1}{2}, \frac{1}{2}\right) \right\} \text{ là một cơ sở trực giao của } S_3$$

Bài 3: Mã giả của tiến trình Gram – Schmidt

Xét tập $S = \{u_1, u_2, \dots, u_k\}$

$V = \emptyset$

for i = 1 to k:

$v_i = u_i$

 for j = 1 to i - 1:

$$v_i := v_i - \frac{\langle u_i, v_j \rangle}{\|v_j\|^2} v_j$$

 if $v_i = \vec{0}$:

 Kết luận tập S không là tập cơ sở, dừng chương trình

 else:

$$v_i := \frac{1}{\|v_i\|} v_i$$

 Thêm v_i vào V

Kết luận $V = \{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ là cơ sở trực chuẩn của S